

**KONFERENCIA AZ EURÓPAI UNIÓHOZ
TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁSRÓL
– MONTENEGRÓ –**

**Brüsszel, 2026. október 9.
(OR. en)**

AD 85/26

LIMITE

CONF-ME 36

CSATLAKOZÁSI DOKUMENTUM

Tárgy: AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA
– 19. fejezet: Szociálpolitika és foglalkoztatás

AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA

19. tárgyalási fejezet: Szociálpolitika és foglalkoztatás

Az Európai Unió ezen álláspontja a Montenegróval tartandó csatlakozási konferenciára kidolgozott általános álláspontján (AD 23/12 CONF-ME 2) alapul, és megfelel az abban jóváhagyott tárgyalási alapelveknek, különösen az alábbiaknak:

- a felek bármelyike által a tárgyalások valamely fejezetére vonatkozóan kifejtett nézetek nem befolyásolhatják az egyéb fejezetekkel kapcsolatban kialakítandó álláspontot,
- a tárgyalások folyamán a sorban megvizsgálandó fejezetekre vonatkozóan elért – akár részleges – megállapodások mindaddig nem tekinthetők véglegesnek, amíg átfogó megállapodás nem születik.
- valamint megfelel a tárgyalási keret 24., 28., 41. és 44. pontjában meghatározott követelményeknek.

Az EU ösztönzi Montenegrót jogszabályai uniós vívmányokkal való összehangolásának, valamint a vívmányok hatékony alkalmazásának és végrehajtásának folytatására, és általánosságban arra, hogy már a csatlakozást megelőzően dolgozzon ki az EU-éhoz a lehető legközelebb álló szakpolitikákat és eszközöket.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró az AD 7/16 CONF ME 4 tárgyalási álláspontjában és annak AD 60/26 CONF-ME 24 kiegészítésében elfogadja a 19. fejezet alá tartozó uniós vívmányokat a 2026. július 29-én hatályos formájukban, valamint azt, hogy Montenegró kijelenti, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjára készen fog állni azok végrehajtására.

Munkajog

Az EU nyugtázza, hogy a montenegrói munkatörvény 2019. és 2026. évi módosításai az uniós vívmányokkal fennálló magas szintű jogharmonizációt érték el.

Montenegró összehangolta jogszabályait az uniós vívmányokkal, különös tekintettel a fiatal személyek munkahelyi védelmére, a határozott idejű munkaviszonyra, a részmunkaidős foglalkoztatásra, a csoportos létszámcsökkentésre, a munkavállalóknak a munkáltatójuk fizetéseképtelensége esetén való védelmére, a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésre, a vállalkozások átruházására, a munkavállalók tájékoztatására és a velük folytatott konzultációra, a munkaidőre, valamint az átlátható és kiszámítható munkafeltételekre. Montenegró megerősítette továbbá az ILO alapvető munkaügyi normákról szóló alapegyezményeit.

Az EU felszólítja Montenegrót, hogy biztosítsa további jogalkotási aktusok elfogadását annak érdekében, hogy a csatlakozás időpontjára összehangolja jogszabályait a fennmaradó munkajogi vívmányokkal a platformalapú munkavégzés munkafeltételei, az európai üzemi tanácsok, az európai részvénytársaságokban és európai szövetkezetekben való munkavállalói részvétel, valamint a belvízi hajózásban dolgozó munkavállalók munkaideje terén. Az EU felszólítja továbbá Montenegrót, hogy a terveknek megfelelően 2026 negyedik negyedévében hangolja össze jogszabályait az (EU) 2018/957 irányelvvel módosított 96/71/EK irányelvvel és a 2014/67/EU irányelvvel a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetése terén. Az EU hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a munkajog alkalmazását hatékony ellenőrzés, figyelemfelkeltő tevékenységek, valamint a munkavállalókat megillető hatékony és hozzáférhető jogorvoslat kíséresse.

Az EU nyugtázza a Montenegró által az ország munkaügyi felügyelete intézményi, humán és technikai kapacitásainak megerősítése érdekében tett erőfeszítéseket, köztük a 2025–2027-es időszakra szóló, a munkaügyi felügyelet kapacitásainak megerősítésére irányuló cselekvési terv elfogadását. Az EU a végrehajtási kapacitás további megerősítésére szólít fel, és elvárja Montenegrotól, hogy a cselekvési tervvel összhangban vegyen fel további munkaügyi felügyelőket. Az EU nyugtázza továbbá Montenegró azon kötelezettségvállalását, hogy tovább növeli a Munkaügyi, Foglalkoztatási és Szociális Párbeszédért Felelős Minisztérium közigazgatási kapacitását a munkaügyi jogszabályok területére vonatkozó uniós vívmányok végrehajtása és érvényesítése érdekében, mégpedig többek között a munkaügyi kapcsolatokkal, a munkavállalói mobilitással és az Európai Munkaügyi Hatóság operatív keretével kapcsolatos képzések révén, összhangban a 2026–2028-as időszakra szóló, a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a jogszabályok hatékony végrehajtására, a szociális párbeszédre és az Európai Szociális Alap típusú intézkedések jövőbeli irányítására irányuló cselekvési tervvel.

Munkahelyi egészségvédelem és biztonság

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró a munkahelyi egészségvédelem és biztonság területén magas szinten összehangolta jogszabályait az uniós vívmányokkal. Az EU megállapítja, hogy a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi törvény össze van hangolva az uniós vívmányokkal. Az EU nyugtázza, hogy a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra vonatkozó több szabálykönyv is elfogadásra került.

Montenegró összehangolta jogszabályait a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 89/391/EGK tanácsi irányelvvel. Az ország a csatlakozás időpontjára biztosítani fogja az irányelv végrehajtását, ezáltal alkalmazza a megelőzésre, a munkáltatók felelősségére, a kockázatértékelésre, a képzésre, a konzultációra és a munkavállalói részvételre vonatkozó általános elveket, valamint eleget tesz a foglalkozási kockázatok elleni védelemmel és azok megelőzésével foglalkozó munkavállalók kijelölésére vonatkozó kötelezettségnek.

Az EU emlékeztet arra, hogy a végrehajtási kapacitás további növelése különösen fontos a munkahelyi egészségvédelem és biztonság területén. E tekintetben az EU tudomásul veszi a Montenegró által a közigazgatási kapacitásoknak a csatlakozás időpontjáig történő megerősítése érdekében tett erőfeszítéseket, különös tekintettel a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi felügyelők számának tervezett növelésére és mobilitásuk biztosítására, amint azt a 2026–2028-as időszakra szóló, a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi felügyelet kapacitásainak megerősítésére irányuló elfogadott cselekvési terv előíranyozza. Az EU a csatlakozás időpontjáig megteendő további erőfeszítésekre szólít fel a munkahelyi és egészségvédelmi felügyelők képzése terén. Az EU nyugtázza, hogy Montenegró elfogadta a 2025–2028-as időszakra szóló, a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi rendszer javítására irányuló cselekvési tervet annak érdekében, hogy a csatlakozás időpontjára javítsa a felelős szervek és szervezeti egységek közötti koordinációt, valamint biztosítsa a jogszabályok ellenőrzését és hatékony végrehajtását. Az EU nyugtázza, hogy Montenegró olyan külön szoftverrendszert fog bevezetni a munkahelyi sérülések bejelentésére, amely javítani fogja az adatminőséget, és lehetővé fogja tenni a közvetlen összehasonlíthatóságot 100 000 alkalmazotton alapuló mutatók segítségével.

Szociális párbeszéd

Az EU elismeri, hogy Montenegró létrehozta a szociális párbeszéd jogi és intézményi keretét. A kormány és a szociális partnerek között kifarrott szociális párbeszéd folyik a Szociális Tanácson keresztül. Az EU – hangsúlyozva az inkluzív szociális párbeszéd fontosságát – emlékeztet arra, hogy Montenegrónak tovább kell javítania mind a háromoldalú, mind a kétoldalú (kollektív tárgyalási) szociális párbeszédet, és kellő figyelmet kell fordítania az ágazati és helyi szintű kollektív tárgyalásokra. Az EU nyugtázza, hogy Montenegró 2027 második negyedévéig el kívánja fogadni a reprezentativitásról szóló törvényt, amely újradefiniálja majd a reprezentativitási kritériumokat. Az EU a csatlakozás időpontjáig továbbra is nyomon fogja követni a szociális partnerekre vonatkozó reprezentativitási kritériumoknak, valamint a két- és háromoldalú szociális párbeszéd kiegyensúlyozott fejlődésének a terén elért eredményeket.

Az EU emlékeztet a hatékony ágazatközi és ágazati szociális párbeszéd abból a szempontból fennálló fontosságára, hogy a csatlakozást követően teljes mértékben részt lehessen venni az uniós szintű szociális párbeszédben. Az EU elvárja, hogy Montenegró a szociális párbeszédéről szóló tanácsi ajánlással összhangban további erőfeszítéseket tegyen a szociális párbeszédet támogató környezet biztosítása érdekében, beleértve a szociális partnerek kapacitásainak megerősítését is. Ezen túlmenően az EU felkéri Montenegrot, hogy a csatlakozás előtt kellő időben nyújtson be intézkedésjegyzéket az ajánlás végrehajtásról szóló tájékoztatással együtt.

Az EU tudomásul veszi Montenegró arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megerősítse közigazgatási kapacitását ezen a területen, és üdvözli, hogy a Munkaügyi, Foglalkoztatási és Szociális Párbeszédért Felelős Minisztériumon belül létrehozták a szociális párbeszédért és a kollektív tárgyalásokért felelős külön igazgatóságot. Az EU emlékezteti Montenegrot arra, hogy különös figyelmet kell fordítani egyrészt a szociális partnerek szervezeteinek kapacitásépítésére minden szinten – lehetővé téve a mikro- és kisvállalkozások bevonását a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások folyamataiba –, másrészt a vonatkozó szakpolitikai területeken a minőségi döntéshozatalhoz szükséges tárgyalások lefolytatására és elemzések elkészítésére irányuló kapacitások megerősítésére, amint azt a 2026–2028-os időszakra szóló, a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a jogszabályok hatékony végrehajtására, a szociális párbeszédre és az Európai Szociális Alap típusú intézkedések jövőbeli irányítására irányuló cselekvési terv előírányozza.

Foglalkoztatáspolitikai

Az EU nyugtázza a munkanélküliségi ráta folyamatos csökkenését, és felkéri Montenegrot, hogy fokozza a munkaerőpiac strukturális gyengeségeinek – például a regionális különbségeknek, a tartós munkanélküliségnek, valamint a fiatalok és a nők alacsony munkaerőpiaci részvételének – a kezelésére irányuló erőfeszítéseit.

Az EU nyugtázza, hogy a 2021–2025-ös időszakra szóló nemzeti foglalkoztatási stratégia olyan intézkedésekre terjed ki, amelyek célja az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák kidolgozása, az oktatási és képzési rendszer javítása, valamint a kiszolgáltatott csoportok foglalkoztathatóságának növelése. Az EU felszólítja Montenegrót, hogy fogadja el a 2026–2030-as időszakra szóló új foglalkoztatási stratégiát, igazodva ezáltal az európai foglalkoztatáspolitikákhoz és az Európai Szociális Alap szerinti beavatkozási logikához.

Az EU megállapítja, hogy Montenegro jelentős mértékben továbbfejlesztette aktív munkaerőpiaci intézkedéseit, és elfogadta az aktív munkaerőpiaci intézkedések első jegyzékét, amely egységes, átlátható és szabványosított keretet hoz létre a tartósan munkanélküliek és más kiszolgáltatott csoportokra irányuló stratégiai tervezéshez, végrehajtáshoz és nyomon követéshez. Az EU tudomásul veszi az aktív munkaerőpiaci intézkedésekre fordított kiadások közelmúltbeli növekedését, és hangsúlyozza, hogy elegendő költségvetési forrást kell biztosítani az intézkedések új jegyzékének végrehajtásához.

Az EU nyugtázza továbbá a Foglalkoztatási Hivatal operatív korszerűsítését, a szolgáltatások digitalizálását, valamint az európai hálózatokba és eszközökbe, például a foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatába (EURES) való bevonásának előkészítését. Az EU nyugtázza, hogy Montenegro 2027-ben 13 további alkalmazott felvételét tervezi annak érdekében, hogy elegendő közigazgatási kapacitást biztosítson a helyi foglalkoztatási hivatalok hálózatában. Az EU nyugtázza, hogy Montenegro – a 2026–2028-os időszakra szóló, a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a jogszabályok hatékony végrehajtására, a szociális párbeszédre és az Európai Szociális Alap típusú intézkedések jövőbeli irányítására irányuló cselekvési tervvel összhangban – funkcionális berendezések beszerzését és irodahelyiségek felújítását tervezi egyes kiválasztott helyi foglalkoztatási hivatalokban annak érdekében, hogy megfelelően felkészüljön az európai foglalkoztatáspolitikai keret alkalmazására. Az EU felszólítja Montenegrót, hogy maradéktalanul hajtsa végre ezeket az intézkedéseket, különös tekintettel a Foglalkoztatási Hivatal korszerűsítésével kapcsolatos intézkedésekre.

Az EU nyugtázza a 2025–2029-es időszakra szóló, a szociális és szolidáris gazdaság fejlesztésére irányuló stratégia elfogadását, amely hozzájárul a gazdasági reformprogram több célkitűzésének eléréséhez.

Az EU tudomásul veszi, hogy az új foglalkoztatási stratégia prioritásként határozza meg az oktatás és a munkaerőpiaci igények közötti összhang hiányának kezelését, és hogy jogalkotási és közigazgatási intézkedéseket hoztak valamennyi korcsoport képzettségi szintjének javítása érdekében. Tekintettel a felnőttképzés általánosan alacsony szintjére, az EU felszólítja Montenegrót, hogy fokozza a munkaerő szakképesítésére irányuló erőfeszítéseit.

Az EU megállapítja, hogy a nők munkaerőpiaci részvételét új óvodai létesítmények biztosításával és kifejezetten a nőket célzó aktív munkaerőpiaci intézkedések bevezetésével, valamint a társadalmi aktivizálás előtt álló akadályoknak a szociális és gyermekvédelmi törvény módosítása révén történő felszámolásával kezelték. Az EU hangsúlyozza, hogy további erőfeszítésekre van szükség annak érdekében, hogy csökkenteni lehessen a nemek közötti egyenlőtlenségeket a foglalkoztatás terén, valamint a gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést és a szakmai előmenetelt illetően, továbbá ahhoz, hogy kezelni lehessen a munkaerőpiac korai elhagyásának és a munkavállalás ellen ható tényezőknek a problémáját.

Az EU egyrészt üdvözli a gyermekgondozási létesítményekbe annak érdekében eszközölt beruházásokat, hogy lehetővé tegyék a nők számára a munkaerőpiaci részvételt, valamint a munka és a családi gondozási kötelezettségek összeegyeztetését, másrészt arra ösztönzi Montenegrót, hogy fokozza ezeket az erőfeszítéseket. Az EU szorgalmazza, hogy Montenegro a nők tartós munkaerőpiaci részvételének előfeltételeként biztosítsa a gyermekgondozási szolgáltatások méltányos területi lefedettségét és megfizethetőségét.

Ami a be nem jelentett munkavégzés területét illeti, az EU nyugtázza az e téren meghozott különböző intézkedéseket, köztük az éves cselekvési terveket, amelyek többek között folyamatos és megerősített ellenőrzésekről rendelkeznek a turistaszezonban és az ünnepi időszakok alatt. Az EU arra ösztönzi Montenegrót, hogy – megelőzési és elrettentési célzatú intézkedésekből álló átfogó megközelítést alkalmazva – továbbra is hozzon intézkedéseket a be nem jelentett munkavégzés ellen. Az említettek értelmében a be nem jelentett munkavégzés hatékony felszámolásához különösen fontos az elegendő számú munkaügyi felügyelő és azok képzésének biztosítása.

Az EU elvárja, hogy Montenegró tegyen további erőfeszítéseket a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem terén, különösen ami a munkaügyi ellenőrzések hatékonyságát, a munkaviszonyok hivatalossá tétele terén elért eredményeket, valamint a külföldi és idegymunkások védelmét illeti, összhangban az informális gazdaság kezelésére irányuló, a 2027–2029-es időszakra vonatkozó új programmal és annak eredménymutatóival. Az EU arra ösztönzi Montenegrót, hogy működjön együtt az Európai Munkaügyi Hatóság által irányított, a be nem jelentett munkavégzés kezelését célzó európai platformmal.

Az EU nyugtázza Montenegró arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megerősítse az aktív munkaerőpiaci intézkedések végrehajtásához szükséges kapacitását. Az EU felszólítja Montenegrót, hogy erősítse tovább a helyi munkaügyi hivatalok és a képzési intézmények közötti együttműködést. Az EU hangsúlyozza, hogy – az uniós ifjúsági garancia keretével összhangban – az ifjúsági garancia révén növelni kell az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák ismertségét és hatókörét. Az EU felszólítja Montenegrót, hogy – a 2026–2028-os időszakra szóló, a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a jogszabályok hatékony végrehajtására, a szociális párbeszédre és az Európai Szociális Alap típusú intézkedések jövőbeli irányítására irányuló cselekvési tervben foglaltaknak megfelelően – fokozza a munkaerőpiaci integrációra és részvételre irányuló erőfeszítéseit, különösen a munkaerőpiacon jelen lévő, kiszolgáltatott helyzetű csoportok és a kevésbé előnyös helyzetű csoportok esetében, annak érdekében, hogy fokozott munkaerőpiaci integrációt és részvételt lehessen elérni.

Az Európai Szociális Alap (ESZA) típusú intézkedések¹

Az EU felhívja a figyelmet annak fontosságára, hogy Montenegró a csatlakozás időpontjára készen álljon az uniós kohéziós politika, és azon belül is mindenekelőtt az Európai Szociális Alap típusú intézkedések végrehajtására és irányítására.

¹ Meg kell jegyezni, hogy az Európai Szociális Alaphoz szükséges közigazgatási struktúrák kérdése önmagában nem a 19. fejezet (Szociálpolitika és foglalkoztatás) körébe tartozó kérdés. Az erre vonatkozó kapacitás értékelésére a 22. fejezet (Regionális politika és a strukturális eszközök összehangolása) alá tartozó külön értékelési kritériumok alapján kerül sor.

Az EU hangsúlyozza, hogy az ESZA-típusú intézkedéseknek a minőségi foglalkoztatáshoz, a készségekhez és az egész életen át tartó tanuláshoz való inkluzív hozzáférés támogatására kell irányulniuk, emellett pedig elő kell mozdítaniuk a társadalmi befogadást, az esélyegyenlőséget és a minőségi alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az EU tudomásul veszi a 2024–2027-es időszakra vonatkozó többéves foglalkoztatási és szociálpolitikai operatív program végrehajtására létrehozott működési struktúrát. Az EU nyugtázza továbbá a kohéziós alapok kezelésének struktúráiról szóló, 2026. februári kormányhatározatot. Ez utóbbi megbízza a Munkaügyi, Foglalkoztatási és Szociális Párbeszédért Felelős Minisztériumot az irányító hatóság feladataihoz kapcsolódó valamennyi olyan előkészítő tevékenységgel, amely az Európai Bizottság által javasolt – az Európai Szociális Alapot is magában foglaló – Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap tekintetében áll fenn. Az EU felszólítja Montenegrót, hogy pontosabban határozza meg az irányító hatóság szervezeti felépítését, és fokozza a jövőbeli kohéziós alapok alkalmazásához szükséges kapacitásépítést.

Az EU emlékezteti Montenegrót arra is, hogy a közigazgatási kapacitás megerősítése mellett kellő figyelmet kell fordítani az e területre irányuló megfelelő képzésre is annak érdekében, hogy – a 2026–2028-as időszakra szóló, a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a jogszabályok hatékony végrehajtására, a szociális párbeszédre és az Európai Szociális Alap típusú intézkedések jövőbeli irányítására irányuló cselekvési tervvel összhangban – elegendő kapacitás álljon rendelkezésre a jövőbeli kohéziós alapok kezeléséhez.

Az EU emlékezteti Montenegrót arra, hogy – a partnerség elvének végrehajtására tekintettel – a szociális partnerek és a helyi hatóságok bevonása, valamint kapacitásaik megerősítése kulcsfontosságú eleme a jövőbeli kohéziós alapok végrehajtásának.

Társadalmi befogadás

Az EU nyugtázza, hogy a szociális és gyermekvédelmi törvény módosításaival folytatódott az ellátásközpontúról a szolgáltatásközpontú és jogokon alapuló szociális védelmi rendszerre való fokozatos átállás.

Az EU megállapítja, hogy a fenti törvény módosításai megszüntetik azokat a tényezőket, amelyek visszatartják az anyagi juttatásokban részesülőket a munkaerőpiacra való belépéstől. E módosítások – ötvözve a helyi munkaügyi hivatalok és szociálmunka-központok által végrehajtott társadalmi aktivizálási intézkedésekkel – jövedelemtámogatást eredményeznek, miközben ösztönzik a munkaerőpiaci részvételt. Az EU üdvözli az új, közösségi alapú szociális szolgáltatásoknak és a szolgáltatásnyújtás integrált megközelítésének a bevezetését, és felszólítja Montenegrót, hogy a csatlakozás időpontjára biztosítsa e megközelítés alkalmazását, valamint azt, hogy ehhez fenntartható nemzeti költségvetés álljon rendelkezésre. Az EU arra ösztönzi továbbá Montenegrót, hogy biztosítsa e szolgáltatások hozzáférhetővé tételét a gyermekek, az időskorúak és a fogyatékkal élő személyek számára, a vidéki és távoli területeken is.

Az EU üdvözli a nevelőszülői gondozási rendszer megerősítésére irányuló intézkedéseket, valamint a gyermekek, a felnőttek és az időskorúak szexuális erőszakkal szembeni védelmét szolgáló intézmény létrehozását. Az EU annak biztosítására ösztönzi Montenegrót, hogy az intézmény a nemzetközi normákkal összhangban a gyermekek szempontjait figyelembe vevő, áldozatközpontú, a fogyatékkal élőkre tekintettel lévő és az életkornak megfelelő módon működjön.

Az EU nyugtázza a romák és az egyiptomiak társadalmi befogadására irányuló korábbi montenegrói stratégiák sikeres végrehajtását, és üdvözli a 2026–2030-as időszakra szóló, a romák és az egyiptomiak életminőségének javítására irányuló montenegrói stratégia elfogadását. Az EU megelégedéssel nyugtázza a romák és az egyiptomiak foglalkoztatásával foglalkozó nemzeti platform elindítását, amely az inkluzív munkaerőpiaci hozzáférés megerősítésére hivatott.

Az EU nyugtázza az egységes fogyatékoságminősítésről szóló törvény elfogadását, amely egységes, szabványosított és jogokon alapuló fogyatékoságminősítési rendszert hoz létre. Az EU üdvözli ezt az abba az irányba tett fontos lépést, hogy biztosított legyen a fogyatékosággal élő személyek számára a jogokhoz, az ellátásokhoz és a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés. Az EU nyugtázza továbbá az Egységes Fogyatékoságminősítési Intézet létrehozását és a 2025–2028-as időszakra szóló kitagolási stratégiát, amely számszerűsített célkitűzéseket határoz meg az intézményi elhelyezés megelőzésére, a kedvezményezettek közösségi gondozás felé való átirányítására és a szolgáltatók átalakítására vonatkozóan. Az EU arra ösztönzi Montenegrót, hogy gondoskodjon e reformok tényleges végrehajtásáról, többek között elegendő közösségi szolgáltatás biztosítása és személyre szabott támogatás révén.

Az EU üdvözlí, hogy Montenegro megerősítette közigazgatási kapacitásait a Szociális Jóléti, Családgondozási és Demográfiai Minisztériumban, a Szociális és Gyermekvédelmi Intézetben, az Egységes Fogytékosságminősítési Intézetben és a szociálismunka-központokban. Az EU emlékeztet arra, hogy a csatlakozás időpontjára – a 2026–2028-os időszakra szóló, a közigazgatási kapacitások megerősítésére, a jogszabályok hatékony végrehajtására, a szociális párbeszédre és az Európai Szociális Alap típusú intézkedések jövőbeli irányítására irányuló cselekvési tervvel összhangban – elegendő közigazgatási kapacitásnak kell rendelkezésre állnia a szociálpolitikák végrehajtásához.

Szociális védelem

Az EU tudomásul veszi a nyugdíj- és rokkantsági biztosításról szóló törvény (2025. októberi) módosításait, amelyek célja a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának megerősítése, a nők és férfiak törvényben előírt nyugdíjkorhatárának kiegyenlítése, valamint a munkával töltött életszakasz meghosszabbítását célzó ösztönzők bevezetése. Az EU tudomásul veszi az önkéntes nyugdíjalapokról szóló törvény elfogadását, és felszólítja Montegrót, hogy a demográfiai fejleményekre és a népesség előregedésére tekintettel mérlegeljen további lehetőségeket a nyugdíjrendszerek finanszírozására a nyugdíjak megfelelőségének és fenntarthatóságának biztosítása, valamint az időskori szegénység csökkentése és megelőzése érdekében. Az EU arra ösztönzi továbbá Montegrót, hogy hozzon létre megfelelő tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat (otthoni gondozás, közösségi gondozás és bentlakásos gondozás), amelyek lehetővé teszik az időskorúak számára, hogy méltóságban éljenek, javítják személyes autonómiájukat, és megkönnyítik az önálló életvitelt.

Megkülönböztetésmentesség a foglalkoztatás és a szociálpolitika területén

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró nagymértékben összehangolta jogszabályait az uniós vívmányokkal a megkülönböztetésmentességre vonatkozó átfogó jogszabályi keret terén. Montenegró elfogadta az egyenlőség védelméről és a megkülönböztetés tilalmáról szóló törvényt, amelynek – a 2026. júliusi későbbi módosításokat követően – sikerült létrehoznia az uniós vívmányokkal összehangolt megkülönböztetésmentességi keretet. Montenegró ezzel egyidejűleg – az összehangolás befejezéséhez szükséges mértékben – megreformálta a munkatörvényt. Az EU nyugtázza továbbá, hogy Montenegró összehangolta nemzeti jogszabályait a hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos cselekmények szankcionálására vonatkozó uniós vívmányokkal. Az EU elvárja, hogy Montenegró szolgáltatson további bizonyítékokat a hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos cselekményekre vonatkozó visszatartó erejű, arányos és hatékony szankciók következetes alkalmazásáról. Az EU elvárja továbbá, hogy Montenegró lépjen fel az e területre vonatkozó jogszabályok hatékony végrehajtása érdekében, és arra minden megfelelő eszközzel az ország egész területén – a munkahelyeken is – hívja fel a nyilvánosság figyelmét. Az EU nyugtázza, hogy Montenegró olyan ágazati stratégiákat is kidolgozott a foglalkoztatás, a szociálpolitika és az alapvető jogok területén, amelyek hozzájárultak az egyenlőség és a megkülönböztetés tilalma elvének gyakorlati megvalósításához.

Az EU üdvözli, hogy Montenegró az emberi jogok és szabadságok védelmezőjéről szóló törvény elfogadásának köszönhetően olyan működő ombudsmani hivatallal rendelkezik, amely az uniós vívmányoknak megfelelően képes független felméréseket és jelentéseket biztosítani, valamint független segítséget nyújtani a megkülönböztetés áldozatainak. Az EU nyugtázza, hogy Montenegróban az ombudsman intézménye az uniós vívmányok által előírt, esélyegyenlőséggel foglalkozó szerv is egyben. A 23. fejezet további referenciaértékeket határoz meg az egyenlőséggel foglalkozó szerv működésének az uniós és nemzetközi normákkal összhangban történő értékeléséhez. Az EU emlékeztet arra, hogy a csatlakozás időpontjáig elegendő pénzügyi forrást kell biztosítani a személyzet létszámának növeléséhez.

A nők és férfiak közötti egyenlőség a foglalkoztatás és a szociálpolitika terén

Az EU nyugtázza, hogy 2026 júliusában elfogadták a nemek közötti egyenlőségről szóló új törvényt. Az EU megállapítja, hogy további jogharmonizációra került sor annak érdekében, hogy a jogszabályokat összhangba hozzák az uniós vívmányokkal, különösen a foglalkoztatás terén a nemek közötti egyenlőség kérdéseinek (2006/54/EK irányelv) és az önálló vállalkozói tevékenységnek (2010/41/EU irányelv), valamint a törvényileg szabályozott szociális biztonsági rendszereknek (79/7/EGK tanácsi irányelv) a tekintetében. Az EU arra ösztönzi Montenegrot, hogy biztosítsa e rendelkezések tényleges alkalmazását, beleértve az egyenlő bánásmódot a foglalkoztatáshoz való hozzáférés, a szociális védelem és a szociális biztonság terén. Montenegro további eredményeket ért el a jogszabályi összehangolást illetően, mégpedig a munka és a magánélet közötti egyensúly és a szülői szabadság (a 2010/18/EU tanácsi irányelvet hatályon kívül helyező (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelv), a vállalati vezetőtestületekben a nemek közötti egyensúly ((EU) 2022/2381 európai parlamenti és tanácsi irányelv) és a szülési szabadság (92/85/EGK tanácsi irányelv) területén. Az EU hangsúlyozza, hogy fontos ezeknek az intézkedéseknek a gyakorlati végrehajtása ahhoz, hogy elő lehessen mozdítani a gondozási feladatok egyenlő megosztását és a nők munkaerőpiaci részvételét. Az EU emlékezteti Montenegrot, hogy a csatlakozás időpontjáig össze kell hangolnia jogszabályait a bérek átláthatóságára vonatkozó uniós vívmányokkal ((EU) 2023/970 irányelv).

Az EU hangsúlyozza, hogy a csatlakozás időpontjáig a tervezett intézkedések végrehajtásához megfelelő közigazgatási kapacitást, illetve megfelelő emberi és pénzügyi erőforrásokat kell biztosítani.

Az EU megállapítja, hogy a munkajog, a munkahelyi egészségvédelem és biztonság, a szociális párbeszéd, a foglalkoztatáspolitikai, az Európai Szociális Alap típusú intézkedések, a társadalmi befogadás, a szociális védelem, a foglalkoztatás- és szociálpolitika terén fennálló megkülönböztetésmentesség, valamint a foglalkoztatás- és szociálpolitika terén a nők és férfiak közötti egyenlőség területén hozott intézkedésekkel Montenegro teljesíti az EU közös álláspontjában (AD 29/16 CONF-ME 14) foglalt három tárgyalási zárókritérium szerinti követelményeket.

* * *

A fentiekre tekintettel az EU megállapítja, hogy ebben a szakaszban e fejezet nem igényel további tárgyalásokat.

A tárgyalások során továbbra is folytatódik a jogszabályoknak az uniós vívmányokkal való összehangolásában és azok végrehajtásában elért előrehaladás nyomon követése. Az EU hangsúlyozza, hogy különös figyelmet szentel majd a fent említett minden konkrét kérdés nyomon követésének azzal a céllal, hogy meggyőződjön Montenegró közigazgatási kapacitásának meglétéről, az országnak az e fejezet körébe tartozó uniós vívmányok végrehajtására és érvényre juttatására vonatkozó képességéről, valamint a jogszabályi összehangolás befejezéséről. Külön figyelmet kell fordítani az e fejezet és az egyéb tárgyalási fejezetek közötti kapcsolatokra. Montenegró jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összhangja és az ország végrehajtási kapacitása csak a tárgyalások későbbi szakaszában értékelhető véglegesen. Az EU felkéri Montenegrot, hogy – az EU részéről a tárgyalások céljára esetlegesen kért és Montenegro által a konferencián nyújtandó tájékoztatás mellett – rendszeresen adjon részletes írásbeli tájékoztatást a Stabilizációs és Társulási Tanács számára az uniós vívmányok végrehajtása és a közigazgatási kapacitásának megerősítése terén elért eredményekről.

A fentiekre figyelemmel az EU szükség esetén megfelelő időpontban visszatér ehhez a fejezethez.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegro az AD 7/16 CONF-ME 4 tárgyalási álláspontjában és annak AD 60/26 CONF-ME 24 kiegészítésében elfogadja a 19. fejezet alá tartozó uniós vívmányokat a 2026. július 29-én hatályos formájukban. Az EU nyugtázza továbbá, hogy Montenegro kijelentette: folytatni fogja az uniós vívmányokkal való összehangolás folyamatát, és az Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjára készen fog állni azok végrehajtására.

Emellett az Unió emlékeztet arra, hogy 2026. július 29. és a tárgyalások lezárásának időpontja között az uniós vívmányok bővíhetnek.